

Landstinget Dalarna

**Granskning av delårsrapport
per den 31 augusti 2008**

Rapport

KPMG

15 oktober 2008

Antal sidor 10

Innehåll

1.	Inledning och sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Ansvarsavgränsning	2
4.	Revisionsmål	2
5.	Granskningens inriktning och omfattning	2
6.	Delårsrapport per 2008-08-31	3
6.1	Utfall i sammandrag	3
6.2	Kommentarer till större resultat- och balansposter	4
6.2.1	Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	4
6.2.2	Pensionsskuld	4
6.3	Rättvisande bild	4
6.3.1	Övriga kostnader	4
6.3.2	Maskiner och inventarier	5
6.3.3	Kundfordringar	6
6.3.4	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6
6.4	Dokumentation	6
6.4.1	Kortfristiga placeringar	6
6.4.2	Löneskulder	6
6.4.3	Bokslutsbilagor	6
6.5	Följsamhet mot gällande lagstiftning och rekommendationer	7
6.5.1	Innehåll	7
6.5.2	Rättvisande bild	7
6.6	Förenlighet med landstingsfullmäktiges mål	7
6.6.1	Verksamhetsmål	7
6.6.2	Finansiella mål	8
6.7	Rekommendationer	8
7.	Balanskrav	8
8.	Höstprognos	9
8.1	Resultaträkning i sammandrag	9
8.1.1	Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	9
8.1.2	Verksamhetens nettokostnad	10

1. Inledning och sammanfattning

På uppdrag av landstingets förtroendevalda revisorer har vi utfört en översiktlig granskning av delårsrapporten per 2008-08-31 för Landstinget Dalarna. Ur innehållet:

- Resultatet i delårsrapporten är ett överskott på +1 mkr. Prognosen för hela 2008 pekar mot ett underskott på -89 mkr. Budgeten för 2008 fastställdes till +81 mkr.
- Skatteintäkter och statsbidrag väntas i prognosen ge ett underskott på 14 mkr jämfört med budgeten för 2008.
- Verksamheterna prognostiserar ett sammantaget underskott gentemot budget på -170 mkr för 2008. Läns- och närsjukvården prognostiserar en avvikelse på -187 mkr.
- I delårsrapporten konstateras att resultatmålet för år 2008 inte kommer att uppnås om prognosen infrias.

Våra väsentligaste iakttagelser och synpunkter:

- Delårsrapporten uppfyller minimikraven på innehåll i kommunallagen och den kommunala redovisningslagen.
- Ett flertal felperiodiserade belopp om totalt -8,2 mkr har noterats i samband med granskningen. Vi understryker vikten av noggrannhet i arbetet med delårsbokslutet. Ett syfte med upprättandet av delårsbokslutet är att få fram ett tillförlitligt underlag för helårsprognosen.
- I ett separat dokument ges en utförlig redovisning och uppföljning av verksamhetsmål enligt trafikljusmodellen. Av knappt 40 mätbara mål inom läns- och närsjukvården kommer 25% att uppfyllas helt medan 75% uppfylls delvis.
- En rapportfunktion bör skapas i lönesystemet som kan bekräfta bokförda löneskulder även i delårsrapporter.
- Trots tidigare upprepade muntliga påpekanden är dokumentationen av delårsbokslutet otillräcklig och måste förbättras.
- Vi upprepar våra noteringar från föregående år och rekommenderar att en genomgång görs av tidigare anskaffningar så att endast fysiskt existerande tillgångar läggs in i anläggningsregistret och att dessa läggs in post för post med sina individuella anskaffningsvärden, åtminstone vad gäller de fem senaste årens anskaffningar.

2. Bakgrund

Av lag om kommunal redovisning och kommunallagen framgår att landstinget skall upprätta en delårsrapport minst en gång under räkenskapsåret. En delårsrapport skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

Delårsrapporten skall enligt lag om kommunal redovisning innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av landstingets verksamhet och resultat sedan utgången av föregående räkenskapsår.

Upplysningar skall lämnas om förhållanden som är viktiga för bedömningen av landstingets resultat eller ställning och händelser av väsentlig betydelse för landstinget som har inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.

I lagen anges att det, om det inte finns särskilda hinder, skall lämnas motsvarande uppgifter för samma rapportperiod under det närmast föregående räkenskapsåret. Begrepp och termer skall så långt det är möjligt stämma överens med dem som har använts i den senast framlagda årsredovisningen.

Bestämmelser i kommunallagen och den kommunala redovisningslagen innebär bl a att revisorer-na ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorer-nas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten och överlämnas till fullmäktige. Bedömningen gäller både de finansiella målen och målen och riktlinjerna för verksamheten.

3. Ansvarsavgränsning

Delårsrapporten upprättas av landstingsstyrelsen som svarar för innehållet i dess helhet.

Revisorer-na skall bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som landstingsfullmäktige beslutat i årsbudgeten.

Landstingsfullmäktige skall behandla delårsrapporten tillsammans med revisorer-nas skriftliga bedömning.

4. Revisionsmål

Uppdraget har varit att granska om Landstinget Dalarna följer gällande lagstiftning och anvisningar. Uppdraget omfattar även att konstatera om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige fastställt och att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

5. Granskningens inriktning och omfattning

Granskningen har varit översiktlig och mer inriktad på analytisk granskning än detaljgranskning. Granskningen har omfattat följande aktiviteter:

- Inhämtande av information om väsentliga händelser eller förändringar i verksamheten, förändringar i redovisningsprinciper samt system och rutiner av betydelse, t ex genom läsning av dokument samt intervjuer med ansvariga befattningshavare.
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi.
- Granskning att delårsrapporten innehåller de uppgifter som krävs enligt lag om kommunal redovisning och att rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning efterlevts.
- Översiktlig granskning att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.
- Översiktlig granskning om styrelsens och nämndernas uppföljningsrutiner, prognoser och analyser är tillförlitliga och att de ger förutsättningar för korrekta bedömningar.
- Översiktlig granskning av landstingsstyrelsens bedömning av möjligheterna att uppnå de fastställda finansiella målen för god ekonomisk hushållning samt bedömning om den finansiella styrningen är tillräcklig.
- Översiktlig granskning av landstingsstyrelsens bedömning att uppnå fastställda verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning.

6. Delårsrapport per 2008-08-31

6.1 Utfall i sammandrag

<i>Belopp i mkr</i>	<i>080831</i>	<i>070831</i>	<i>060831</i>
Verksamhetens intäkter	550	555	546
Verksamhetens kostnader	-4 614	-4 273	-4 058
Jämförelsestörande post	-	-	-66
Avskrivningar	-129	-117	-111
Skatteintäkter	3 289	3 138	3 022
Statsbidrag	925	932	898
Jämförelsestörande post	-3	15	15
Finansnetto	-17	-22	-11
Budgeterat resultat			
Årets resultat	1	227	235

6.2 Kommentarer till större resultat- och balansposter

6.2.1 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

I delårsrapporten har hänsyn tagits till SKLs senaste prognoser rörande skatteintäkter och statsbidrag. Sammantaget understiger bokförda skatteintäkter budget för perioden med 37 mkr.

6.2.2 Pensionsskuld

Bokförd pensionsskuld uppgår i delårsrapporten till 1 018 mkr. Ej bokförd pensionsskuld som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 4 806 mkr. Ansvarsförbindelsen har ökat med 74 mkr sedan 2007-12-31.

6.3 Rättvisande bild

6.3.1 Övriga kostnader

I vår granskning har vi noterat ett antal större poster som inte periodiserats korrekt:

- Basanslag till Dalarnas Forskningsråd har periodiserats på 7 månader i stället för 12 månader, $2,1 \text{ mkr} * 4/12 = 0,7$. Redovisad fordran uppgår till 1,2 mkr vilket ger en resultatpåverkan med -0,5 mkr.
- Bidrag till Dalateatern har periodiserats på 9 månader i stället för 12 månader, $15,5 \text{ mkr} * 4/12 = 5,2 \text{ mkr}$. Redovisad fordran uppgår till 3,5 mkr vilket ger en resultatpåverkan med + 1,7 mkr.
- Bidrag till region Dalarna har periodiserats på 5 månader i stället för 6 månader, $1,5 \text{ mkr} * 4/6 = 1,0$. Redovisad fordran uppgår till 1,2 vilket ger en resultatpåverkan med -0,2 mkr.
- Avtal med SOS Alarm för kv 3 har periodiserats för perioden augusti-oktober, $1,5 \text{ mkr} * 1/3 = 0,5$. Redovisad fordran uppgår till 1,0 vilket ger en resultatpåverkan med -0,5 mkr.
- Faktura från Musik i Dalarna avser kv 4 men har periodiserats för perioden augusti-november, 7,5 mkr. Redovisad fordran är upptagen till 5,6 mkr vilket ger en resultatpåverkan +1,9 mkr.
- Faktura från Dalarnas Museum avser kv 4 men har periodiserats för perioden augusti-november, 6 mkr. Redovisad fordran är upptagen till 4,5 mkr vilket ger en resultatpåverkan +1,5 mkr.

- Tre fakturor från Apoteket Farmaci har kommit till Landstinget i september men avser augusti och har inte beaktats i bokslutet. Totalt belopp som påverkar delårsbokslutet uppgår till -6 mkr.
- Faktura från Sahlgrenska Sjukhuset har kommit till Landstinget i september men avser augusti och har inte beaktats i bokslutet. Totalt belopp som påverkar delårsbokslutet uppgår till -2 mkr.
- Faktura avseende varuförsörjning för augusti med 1 mkr har inte fördelats ut som kostnad på förvaltningarna i augusti. Fakturan kom till Landstinget i september. Fakturor avseende varuförsörjning för perioden maj-juli om totalt 3,5 mkr har inte fördelats ut som kostnad på förvaltningarna. Rätt redovisat skulle resultatet påverkats med -4,5 mkr.

Om ovanstående poster redovisats korrekt hade delårsbokslutet påverkats negativt med -8,2 mkr.

Vid granskningen har vi noterat att man i det nya redovisningssystemet använder sig av en automatisk periodiseringsfunktion. Syftet med funktionen är att fakturor m m som skall periodiseras över flera månader med automatik skall bli bokförda i rätt period. Merparten av ovanstående felperiodiseringar beror på att man inte har registrerat rätt perioder för fördelning av kostnaderna.

Vår granskning omfattar enbart ett stickprov av poster över 1 mkr. Det kan därför inte uteslutas att det finns fler felperiodiserade poster som sammantaget uppgår till ett stort belopp.

Vi rekommenderar därför att man informerar berörda personer om hur systemet fungerar och hur man skall gå tillväga för att få kostnaderna i rätt period.

6.3.2 Maskiner och inventarier

Från och med 2008 har de flesta förvaltningarna börjat använda det nya anläggningsregistret som är kopplat till det nya redovisningssystemet.

LD Hjälpmedel har ännu inte alla sina tillgångar inlagda i anläggningsregistret. Vid en genomgång av hjälpmedelsinventarierna inför införandet av en ny version av verksamhetssystemet upptäcktes att vissa inventarier som fanns registrerade som 5-års inventarier i stället för som 3-års inventarier. Under 2008 har de felaktiga avskrivningarna justerats så att man fått ett korrekt bokfört restvärde för inventarierna.

Vi upprepar våra noteringar från föregående år och rekommenderar att en genomgång görs av tidigare anskaffningar så att endast fysiskt existerande tillgångar läggs in i anläggningsregistret och att dessa läggs in post för post med sina individuella anskaffningsvärden, åtminstone vad gäller de fem senaste årens anskaffningar.

6.3.3 Kundfordringar

Saldot för kundfordringar överensstämmer totalt för hela Landstinget med kundreskontran. Nedskrivningar av kundfordringar har skett med totalt 5 mkr. Detta belopp överstiger kundfordringar som har skickats till inkasso. Det finns dock också äldre kundfordringar i det gamla fakturerings-systemet som sammantaget uppgår till ca 10 mkr varför reserveringen inte bedöms vara för hög.

6.3.4 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Upplupna räntor på värdepapper periodiseras vid inköpet så att en negativ fordran uppstår. Varje månad periodiseras ränteintäkterna och minskar den redovisade skulden. Förfarandet innebär att balansposten innehåller negativa belopp som inte utgör skuld till tredje man. Hur stor den negativa posten utgör går inte att fastställa då redan reglerade värdepapper finns med på specifikationen.

Under året erhållna bidrag som skall slussas vidare till andra förvaltningar redovisas som negativa belopp under denna balanspost med 2,6 mkr.

Vi rekommenderar att skulder för erhållna bidrag alltid redovisas på skuldkonton för man ska få en korrekt balansomslutning samt att det finns bekräftelser/avstämningar som visar att motsvarande fordran finns redovisad hos respektive förvaltning.

6.4 Dokumentation

6.4.1 Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar uppgår till 410 mkr. Den bokslutsbilaga som upprättats för balansposten visar inte enbart aktuellt innehav utan även värdepapper som är sålda. Benämningarna på bokslutsbilagan överensstämmer inte med de benämningar som redovisas på depåförteckningar vilket gör det svårt att stämma av och bekräfta aktuellt innehav. Det nominella värdet har dock kunnat stämmas av mot depåförteckningar från placeringsinstitutet.

6.4.2 Löneskulder

Personalkostnader periodiseras sedan 2006 så att kostnaderna hänförs till den månad arbetet utförs i stället för som tidigare till den månad lönen utbetalades. Vi rekommenderar dock ånyo att en rapportfunktion skapas i lönesystemet så att storleken på bokförd löneskuld kan bekräftas.

6.4.3 Bokslutsbilagor

Dokumentationen av delårsbokslutet består för de flesta balansposter, oavsett storlek, av avstämningsbilagor. Underliggande dokumentation, såsom extern bekräftelse eller beräkning, saknas i flera fall. Trots tidigare upprepade muntliga påpekanden uppfylls inte kraven på fullständig dokumentation. Bristerna leder till en onödig tidsåtgång för granskning och ökar risken både för att väsentliga fel uppstår och att de inte upptäcks. Redovisningsansvarig personal bör ha samma be-

hov av ordnad och tydlig dokumentation för sin kvalitetssäkring som revisorerna för den efterföljande granskningen. I ansvarsfrågan hänvisar vi till avsnitt 3 i denna rapport och i kvalitetsfrågan till den kommunala redovisningslagen 1 kap 3 § av vilken framgår att "Bokföring och redovisning skall fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed." God sed innefattar bl a upprättande av bokslutsbilagor som självständigt förklarar respektive post.

6.5 Följsamhet mot gällande lagstiftning och rekommendationer

6.5.1 Innehåll

Av den kommunala redovisningslagen och förarbetena till lagen anges att delårsrapporten bör ges samma struktur som årsredovisningen. Delårsrapporten bör åtminstone innehålla:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning

Enligt redovisningsrekommendationer ska även kassaflödesanalys ingå i delårsrapporten.

Vi bedömer att landstingets delårsrapport uppfyller minimikraven i kommunallagen och den kommunala redovisningslagen. Förvaltningsberättelse finns. Resultat- och balansräkningar är uppställda enligt den kommunala redovisningslagen. Noter finns men i begränsad omfattning jämfört med t ex den notapparaten som ingår i årsredovisningen. Kassaflödesanalys finns. Investeringsredovisning finns. Jämförelsetal redovisas med motsvarande period föregående år.

6.5.2 Rättvisande bild

Med undantag för felperiodiserade kostnadsposter bedömer vi att delårsrapporten i allt väsentligt följer god redovisningssed och ger en rättvisande bild av resultat och ställning per 2008-08-31.

6.6 Förenlighet med landstingsfullmäktiges mål

6.6.1 Verksamhetsmål

I delårsrapporten redovisas ett antal verksamhetsmål rörande hälso- och sjukvårdens vårdgaranti. Av redovisningen framgår att kösituationen successivt förbättrats under de 3-4 senaste åren men också att landstinget inte genom egen produktion klarar garantin. Huruvida periodens kostnadsökning om 341 mkr jämfört med samma period föregående år lett till en ökad produktion går inte att utläsa av rapporten.

I ett separat dokument ges en utförlig redovisning och uppföljning av verksamhetsmål enligt trafikljusmodellen. Av knappt 40 mätbara mål inom läns- och närsjukvården kommer 25% att uppfyllas helt medan 75% uppfylls delvis.

6.6.2 Finansiella mål

I landstingets budget för 2008 har fyra finansiella mål fastställts;

- Resultatet ska ge ett överskott på minst 2% av skatteintäkter och statsbidrag m m
- Soliditeten ska öka med mellan 1-3 procent per år
- Likviditeten skall fortlöpande vara sådan att långsiktigt bestående upplåning inte behöver ske
- Skattefinansierad verksamhets nettoinvesteringar skall till 100 % vara självfinansierad sett över en fyraårsperiod.

Landstingsstyrelsen konstaterar i delårsrapporten att endast målet avseende upplåning för år 2008 kommer att uppnås om prognosen infrias.

6.7 Rekommendationer

Delårsrapporten uppfyller minimikraven i kommunallagen och den kommunala redovisningslagen. Vi föreslår att delårsrapporten utvecklas i följande avseenden:

- Samtliga väsentliga resultatpåverkande poster bör periodiseras så korrekt som möjligt.
- En rapportfunktion bör skapas i lönesystemet som kan bekräfta bokförda löneskulder även i delårsrapporter.
- Dokumentationen av delårsbokslutet måste ytterligare förbättras.
- En genomgång bör göras av tidigare anskaffningar så att åtminstone de fem senaste årens anskaffningar läggs in i anläggningsregistret.

7. Balanskrav

Enligt kommunallagens balanskrav har landstinget ett underskott på 508 mkr att återställa. Om höstprognosen och planen för 2008-2010 infrias kommer beloppet inte att återställas under perioden.

Med nuvarande kostnadsökningstakt kommer inte heller planerna för 2008-2010 att infrias utan intäktshöjande eller kostnadssänkande förändringar.

8. Höstprognos

8.1 Resultaträkning i sammandrag

<i>Belopp i mkr</i>	<i>Prognos 2008</i>	<i>Budget 2008</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 2007</i>
Verksamhetens intäkter	825	825		839
Verksamhetens kostnader	-7 058	-6 912	-146	-6 704
Jämförelsestörande poster				
Avskrivningar	-196	-188	-8	-191
Skatteintäkter	4 928	4 967	-39	4 704
Statsbidrag	1 441	1 416	25	1 390
Jämförelsestörande post	-3		-3	6
Finansnetto	-26	-27	1	-18
Årets resultat	-89	81	-170	26

8.1.1 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

I höstprognosen har hänsyn tagits till SKLs senaste prognoser rörande skatteintäkter och statsbidrag. För hela 2008 beräknas skatteintäkter och statsbidrag att understiga budget med netto 14 mkr.

8.1.2 Verksamhetens nettokostnad

Verksamheterna räknar i sina höstprognoser med en total negativ budgetavvikelse på -170 mkr. Bland större avvikelser noteras läns- och närsjukvård -187 mkr. I budgetavvikelsen anges en av dom främsta orsakerna till budgetavvikelse vara ökade personalkostnader samt ökat kostnadsläge och uteblivna effekter av effektiviseringar.

Falun som ovan

KPMG

Bo Ädel
Auktoriserad revisor

Margareta Sandberg
Godkänd revisor